

Kibaru

a b è bò Mali kunnafoniso "AMAP" ka yamaruya kònò

KONOKO

• NYE: 2 : KA BO MALI BALIKUKALAN BAARADA DNAFLA LA:

Kunnafoni minnu nyèsinnen b è Mali balikukan baarada ka kèwalew ma

• NYE: 3: KENEYAKO NI HADAMADEN-YAKOW:

Mali fiyentòw lafasali dògòkun 13nan nyènajèw.

• NYE: 4 ani NYE: 5: KIBARU KUNUBAGAW KUMA YORO:

Lètèrè cilenw KIBARU ma, ka bò a lafa sabagaw yòrò,

• NYE: 6 ani NYE: 7: SEKO NI DONKO KENE:

Poyiw, nsiirinw, ani kuma kòròmaw, koperatiwu JAMANA dayèlèla. A yòrò kelen na Burudamèw bolofènw jirali dò kèra Alimanyi federali.

• NYE: 8: JEKAWALE

Pariti ni gòférènama haminkow ani «AMAP» ni «CNPC» baaradaw lajèli minisiri Mmu Sidibe Ayisata SISE fè.

Kabini san 1988 zuwènkalo tile 6 don, minisiri kura bilala kunnafonikow kun na, Mali kònò, n'o ye Madamu Sidibe Ayisata SISE ye.

(A yòròlajè foto tòw b è nyè 8 la)

Mali fiyentòw lafasali dògòkun 13nan

Madamu Mariyamu TARAWELE tògò la, n'ale de ye Mali fiyentòw ka jèkulu «UMAV» denbanyuman ye, Mali kunnafoniso minisiri, Madamu Sidibe Ayisata SISE ye nòorò dugalen don maliden minnu nyè kan, olu lafasali dògòkun 13nan gintanw dayèlè sibiridon, san 1988, Zuwènkalo tile 18.

Dògòkun kelen in-kònò maliden si ma to kò, u bolo mòonò bòli la, an balima fiyentòw nòfè, k'a jir'u la, k'u tè bolokòfè mògòw ye Mali kònò.

Nin bolodinyògònma b è pariti ni gòférènama ka cèsiri jira Mali hadamadenya walew b èe la, sanko lujuratòw fan fè, se t'olu minnu ye.

(a tò b è nyè 3 la)

Mmu Musa TARAWELE b è ka ladiyalifèn di fiyentò dò ma.

Mmu Sidibe Ayisata SISE y a nyènajèw nyèmògoya kè, Mmu Musa TARAWELE tògò la.

Ka bò Mali balikukan baarada "DNAFLA" la

Mali Balikukan baarada «DNAFLA» ka kunnafonilasela yamaruyalen min bë a kaciakèda kunnafoniw lase «KIBARU» ma, n'o ye Ibarahima KANTE ye, o ye min sòrò k'a di Kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw ma nin kalo in na, balikukan wale naframaw kan, o filè aw kòrò nin ye:

KA BO BALIKUKALAN BAARADA LA

Zandaramu mògò 28 nana balikukan Baarada la, walasa ka faamuyali sòrò baaraw kan, minnu bë kë à kònò.

O zandaramu 28 kalanna balikukan baarada mògò fila de fè: Seyidu Sise ani an balimamuso Wande Sumare. Balikukan baarada bolofaraw lajèli makè gansan ye Zandaramu ninnu bolo. An ka d'a la ko mògò caman b'a mèn Balikukan Baarada, u t'a dòn baara minnu bë kë à kònò.

Bamananw ko: «N'y'a ye ani n'y'a mèn, o tè kelen ye».

O de hukumu kònò, fèn caman fòra u ye kalan waati la, k'a nyini u fè u yèrè ka na u nyèdà fèn fôlen ninnu kan o de nyògòn tè.

Balikukan baarada nyèmògò ni a baarakèlaw ye dunanw bisimila ni karama ye.

U ye fèn caman jira u la, ka filimu bò u ye, n'o tògò ye ko «Nankorola» Balikukan ye sira sòrò cogo min na o dugu in na, ani dugu mògòw ka cèsiri u ka dugu yi-riwali la.

Balikukan Baarada filèli kuncèra ni o filimu bòli ye.

Balikukan Baarada ka jèkulu dò tun wulila k'i kunda Bananba kan zuwènkalo témènen in na, walasa ka taa Animatèriw kalan.

O Jèkulu ye mògò saba ye :

- Dénba Konare : Balikukan bolofara nyèmògò
- Musa Sidibe : Balikukan bolofara
- Una faran Kamara : Balikukan bolofara.

Tile 15 kalan in kera Una faran Kamara ni Musa Sidibe de fè. Dénba Konare jòyòrò tun ye dòròn ka t'u bila sira, walasa k'u jira Bananba nyèmògòw la, baaraw ka kan ka latèmè cogo min na.

Karamògò jolenw ye baara caman kë Animatèriw kun, walasa u fana ka se ka kalandenw kalan a cogo la u ka duguw kònò.

- Baara minnu këra o dòw filè nin ye:

- Bamanankan sariyasun.

- Jate

- Karamògòya kalan kècogo

An balimakèw Sidibe ni Kamara y'a jira an na ko tile 15 kalan in kera gèlèyanin kònò, bawo a bënnna ni samiyè waati ye.

Nka o na ta o ta, u y'u seko ni u dònko kë, walasa ka karamògò ninnu bila sira ni dònnyiye, minnu bë se k'a to u fana bë se ka dugu mògòw kalan.

Tile 15 kalan in kuncè don, karamògòw ye animatèriw laadi kosèbè ni kumakan gèlènw ye, walasa u k'u ka-dugu mògòw dêmè, k'u kalan a cogo la, k'u dusu lamin kosèbè.

Animatèriw fana y'a jira k'u b'u seko kë u ka duguw bë yiriwa cogo min na, k'a sababu kë balikukan ye.

KA BO KALIFABUGU

Nin lètèrè in bòra Kalifabugu Kati kubeda la. A cibaga ye ne Madu KONARE ye, n'u bë n'wele ko Madu warabugu.

N'bè kuma balikukan kan. Bi, bi in na balikukan bë Mali fan bëe. A ye nòba bò, bawo mògò caman b'u bolodayòrò dòn an wolokanw kalanni n'u sèbènni na. Balikukan këra sababu ye, an ka dugu misèn caman ka se k'u ka sannifeere kow nyènabò u yèrè ye ani jèkawale baaraw ni yèrèlabèn baara wèrèw.

Nka halibi, ne b'a nyini malidenw bëe fè, u ka dò fara u ka cèsiri kan, ka nyèsin kalanbaliya kèleli ma Mali kònò. O siratigè la, pariti ni gòfèrènama ye min kë, o ma dogo mògò si la. An bëe ka kan k'a dòn ko kunfinya dugali ye jamana jòli baarabaw dò la kelen ye.

N'tè se ka n'ka lètèrè kuncè ni n'ma foli, tanuni ani walenyumandòn lase Balikukan ni Kibaru nyèmògoso baarakèlaw bëe ma. Ala kan'u ka sègèn kë sanjikòrò wòsi ye. N'ka foli bë Amadu SISE ye, n'o ye moriba ye ngalabugu, dili kubeda la ani Sumana Jalo, n'o bë Kalifabugu.

Madu Konaré
Ka bò Kalifabugu

bamanankan

na..... venir

na..... sauce

naafigi..... rapporteur, délateur

naalon..... esprit

nanbara..... fourberie, tromperie

nènè..... froid

npalan..... sacoche

npan..... sabre

nparaja..... varicelle

nparawa..... menu fretin

npèrè..... puce

npogotigi..... jeune fille

nyaa..... nid

nyaga..... réjouissance

nyagasa..... ordures, résidus

nyamakala..... personne de caste

nyamaku..... gingembre

nyèfò..... expliquer

nyègènè..... urine

pankurun..... avion

panni..... saut

pelu..... pelle

pese..... peser

pòri..... bière

poro..... propagande, mensonge

pòsòni..... poison

sa..... serpent

saalo..... balayer

saba..... trois

sababu..... cause

saheli..... Nord

safunè..... savon

saga..... mouton

shè..... poulet

shisan..... asthme

shò..... haricot

shòolò..... dégouliner

shu..... choux

shènyè..... cor au pied

ta..... prendre, porter

taafe..... pagne

taali..... départ

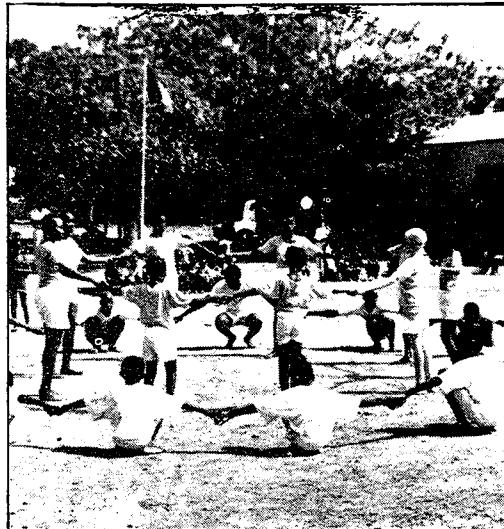
taara..... lit en bois

tabadaga..... pipe

takala..... allumette

tan..... dix

tantègèma..... flagrant délit

Mali fiyentòw lafasali dògòkun 13nan

Lajè in kènè kan, «UMAV» nyémögò dankan n'o ye Madamu KONATE ye, o y'a jira ko nin ye politiki nkaniya misali de ye jamana hadamaden kuluw bée jòyòrò fali la, faso dinyèlatigèkow bée waleyali la. «UMAV» ka wale kèleñw ni kètaw bée jateminèra dògòkun in kònò. O siratigè la, bée lajèlen benn'a kan, ko bana kùnbèn ka fisa bana furakè ye. O hukumu kònò, nyémögòw y'a kanu nyédimitòw ka bò nyèfurakèyòròw nun ma, sanko yòròw la, se tè minnu kònòmögòw ye.

Min'ye kalanko ye, Madamu KONATE y'a da jama hakili kan, ko fiyentòw bée kú-

jeniyòrò fin kalan taabolo bée la jamana kònò. U caman bée ka labèn bololabaaraw kama. A y'a jira ko walasa ka garibuya kòn, «UMAV» bée ka baaraw di fiyentòw ma; nk'o yòrò la, o wale kologirinya kòsòn, Madamu KONATE kú mago bée Mali nkaniya nyumantigiw bée ka dèmè na.

Madamu KONATE y'a ka jèmukan kuncè ni foli ni walenyumandòn ye, k'a nyèsin peresidan Musa TARAWELE furumuso Mariyamu TARAWELE ma, a ka fonisireya walew kama «UMAV» ka nyètaa sabatili la.

A ye foli ni tanuni kè teri jamanaw ni teri jèkuluw ye, u ka dèmè kòtigèbali kòsòn.

nyémögò caman ani Lasigiden caman tun bée kènè kan

JATIGE KULE

(POYI NYESINNEN DESEBAGATOW MA)

Jòrènanko kabanògò finmanw,
Ye hèrè tile nyè duman miné
Funankè cèsirilenw,
Nyètaa sira fè
Sininyèsigiw,

Farafinna sèmèjiri sinsinen !
Sorofekònò kan dumanw !
Ye nimisa kulekan fòlò bò,

A san 25 filè nin ye,
An y'an yèrèta,
Halisa an coronnen don
Dèsè bògò la.
Bènbaliya takurunna goni
Bè bilen ka t'a fè,

Kòngò !
O kèra an siginyògòn jugu ye,
Ja banbali tòorò bilen
Ye caman galabu kari an na,
Dàmakènyèbaliya dingè dun,
Ye setigiw ni sétanw,
Cè gèlèya.
Kalanbaliya dibi
Ma silatunun.
Kènèyabaliya,
Y'a diliw saran.
Baarasòròbaliya binw
Feerela,
Dugubaw kònò.

Kòtuba nyamatutu
Ye taasi buuru fiyè:
Kumaba waati
tèmèna k'a ban,
Hakiliyèlèma tabale
Gosira.

Kelenya !
Nyògònkanu !
dolo nyèdumanw
Falenna
O yeelen kòrò,

Bée k'i jeniyòrò fin
N'i seko n'i dònko
waleyali ye.

Mohamèdi Kònè
Lakòlikaramögò L.P.K.
Bamakò

kibaru kanubagaw

CEBA JITO

Nin kèra jaralaka dò ye ko Moriba Jara. Moriba JARA ka musoko gèlèyara fo k'a kè kònònañili ye a somògòw bolo. Dugu npogotigiw bée y'u ban ka furu Moriba ma, k'a sababu k'a ka jitòya ye.

Don dò kèra sa, a terikè Mamadu TARAWELE y'i kanto a ma: «Moriba, i tèna muso furu n'i ma dèmè. Dugumògòw bée ko i nyògòn jitò tè jamana bée kònò. I ka bana fura bée ne bolo. Sini ye an ka dugu dògò ye. Ni sugu fara, n'bè n'yèrè yèlèma ka n'kè waraba ye. N'bè sugu girin. I b'i pan k'i fili n'kan. I b'e n'bugò n'jagi la. N'bè kule ka boli. I b'e n'gèn. Mògòw bée n'a fò ko Moriba kèra cèfarin ye; o tuma i ka musoko na nyènabò».

Moriba ko: «N'y'a mèn». A fòra cogo min na, a kèra ten. Waraba bòra tu kònò. A kasikan ye jama girin. Moriba ma bò a nò na. A sèmèlen tora jalasun na. Wara kulela, ka kule. Moriba ma bò a nò na. Wara bolila ka taa tu kònò.

Jama bée kulela: «Moriba kèra cè ye ! Moriba kèra cè ye ! Moriba ka kan ni muso ye ! Dugu npogotigiw bée ka bò, Moriba k'a nyènata u la».

Jama sera Moriba ma. Moriba ma bò a nò na. Dugu jeliba y'i bolo maga Moriba la. Moriba binna. Jaa ! Moriba sara ! Moriba siranya kojugu fè, a sòn cunna a kònò. a ni dinyè farala kabini wara kulekan fòlò.

Moriba, i JARA ! i n'i ka cèganaya taara lahara, k'a sababu kè i ka jitòya ye. I m'i ka jitòya sonyè. I kèra i mòkè ye. I Jara kolobakari !

Kumandan Asimi DANBELE
Bamakò

SAMAKO SIGICO GO

«Sama - min - kò. Da teliya kojugu de y'a kè Samakò ye». Kòntè Tumani Dubakò masakè ka bò. Sankaran min bée kurusa ni kenyèka cè n'o bée Laginè jamana kan, o wutila n'a ka kèlebole kelen ye ka sankarani tigè ka na a sègènnafinyè bò, Bala kòbada la wòlòba tu kònò kurusale ni kenyèka cè k'a ka cèdenw ni kisèw ni muguw dogo, k'i tulomajò.

Makònò Sòmòñòkè Sumana y'u tigè ba kininfèbolo kan. U tèmèna ka sin sòbè la, kurusale ni Samakò cè. Nin taama kelen in de bée Sibi sigi latigè, Kòntè Tumani n'a kòw ma (Samakò, kòngòla)

Bi sòbè ye ntomon ye. Kòntè Tumani b'a ka mògòya tò kè Manden-bangu kan. Donsow minnu tun bée na sogow faga «sama min kò» in na, olu y'a sigi duguya kama.

Bi Samakò ye dugu belebele ye, a bée Sibi aròndisiman na, Kati kafo la.

Dugutigiw:

Fòlò Karinka Kònè.

- 2nan Tèmabukari Kònè
- 3nan Numutènè Bukari Kònè
- 4nan Fode Musa Kònè
- 5nan Marajè Tumani Kònè
- 6nan Takadijè Tumani Kònè
- 7nan Worojè Madi Kònè
- 8nan Nci Kònè
- 9nan Jurukòrò Kònè
- 10nan Faseli Kònè
- 11nan Sirabala Kònè
- 12nan NFali Kònè
- 13nan Mariba Kònè
- 14nan Dugutigi Kònè
- 15nan Laminiba Kònè.

Donsow:

- Numan Kònè
- Kunba Fundokun Kònè
- Kunba Makada Kònè
- Kunba Sibiri Kònè
- Kankunba NFali Kònè
- Kènja Mori Kònè
- Takadi Bakò Kònè.

Sènèfènw: malo, nyò, kòori, tiga, woson, tamati nsèrè, nsira.

Bubakari Kulubali
Sirakòròla Zafukuntigi.

SHOLA SIGICO GO

An bée ye Shòfara kelen kònò kisè ye. O kumasen ye bèn ni kelenya de ye. O de kama dugu in tògò dara ko Shòla.

Shòla ni dugu minnu bée danbo:

- Kakun b'a kòròn fè;
- Jekuma b'a tilebin fè;
- kaale b'a bayanfan fè;
- Sanankòrò b'a kenyèka fè.

Shòla bée Sirakòròla aròndisiman na, ani Sirakòròla cè ye kilomètèrè 12 ye.

Shòla ye ga 67 ye, mògò 935 de b'a dugu kònò.

Segù Bamanan fanga y'a sòrò Shòla dugu sigilen don.

- Shòla dugu bòra min?

- Musa Tarawele bòra Farakòrò damanda la ka na Balanzan kaaba kafo la ka sòrò ka taa Marakakungo Segu mara la.

- A denkè fòlò n'o ye dingè masa ye, o taar'i sigi surakakungoda la Mòròtani jamana kan.

- Dingè Masa denkè fòlò n'o ye Ngolo ye o taar'i sigi kolònjanlan, a wulila ka t'i sigi kolònjanlan ni kenyèka cè kulu kònò, ka tila ka yèlèma dugu in ni kòròn cè; nka jiko y'u wuli ka bò yen.

N'b'aw hakilijigin walasa aw k'a dòn ko kulu in de bée Bananba kafo ni Sirakòròla aròndisiman dan na. Kulu kònò sigi dugutiya tun bée Ngolo de bolo; n'o y'an ka bi sigiyòrò in ye.

Ngolo denkè fòlò ye NFA ye.

- Dugutigiw:

Fòlò Ngolo.

- 2nan NFa
- 3nan Còowòri
- 4nan Joolo
- 5nan Ba
- 6nan Cèman
- 7nan Joolo kòkè
- 8nan Wòoriba Cènyò
- 9nan Cèkura
- 10nan Ba gantilè
- 11nan Cèkura Surun
- 12nan NFajugu.
- 13nan Cèkura jan.
- 14nan Farima Zan ye san 40 kè dugutigiya la;
- 15nan Buguri Zan ye san 30 kè dugutigiya la;

16nan Cèran ye kalo saba ke dugutigiya la;

17nan Jafèn ye san 25 kè dugutigiya la;

18nan Sumakòrò ye kalo saba kè dugutigiya la;

19nan Bajan ye san 5 kè dugutigiya la;

20nan Nyèkò ye san 5 kè dugutigiya la;

21nan Fankele ye san 7 kè dugutigiya la;

22nan Bashi ye san 2 kè dugutigiya la;

23nan Fotigi ye san 7 kè dugutigiya la;

24nan Amari ye san 8 kè dugutigiya la;

kuma yòrò

Yuba Tarawele

Balikukalan karamògò Shòla kalan so Sirakòrla aròndisiman kulu-kòrla kafo la

25nan Ba ye san 8 kè dugutigiya la;
26nan Bugu ye san 2 kè dugutigiya la;
27nan Molobali ye san 5 kè dugutigiya la;
28nan Abudulayi Tarawele ye san 19 sòrò, ale de ye dugutigi ye an bè don min na i ko bi. Ale yèrè si ye san 90 ye.

- Dugukolo suguya minnu bè Shòla:

- Cèncèn dugukolo: sanyò, sunan, tiga, da - finin, nbara bée bée sénè yen ka da geninke kan, nka fò nògò ka kè k'a dèmè.

- Kalan siratigè.

- Iakòliso ni balikukalanso bè Shòla dugu kònò.

- Laadalako binnennw:

- ntomo, kòmò, maribayasa, nyakuni ka da sònnin kan.

Denmisènw de bée yankadiko la sisan.

Shòla-dugu jiko ka gèlèn kosèbè.

Nin kòròfò in labènna na jamakulu nin de fè:

Shòla dugutigi: Abudulayi Tarawele.

Dugutigi Seerew: Daramani Tarawele, Dòori Tarawele, Lamini Tarawele, Fili Tarawele.

Faso Tònba «UDPM» nyémògò: Mama Tarawele

Dugulenw: Baba, Gènyèba, Ncòo, Suman, Samu, kèlekè, Jafèn, Dòcè.

Dugu karamògò: Yuba Tarawele.

Zafukuntigi: Bubakari Kulubali, Sirakòrla.

Yuba Tarawele Shòla dugu balikukalan karamògò Sirakòrla aròndisiman na.

KA BO SEGU

Nin ye kuma kòròmaw ye ka bò Sidi Bacili yòrò, ni jagokèla don Segu :

1 «teri kelen bée mògò fè dinyè kònò, n'i na bée nyògòn fè ale de bée nyuman k'i ye, nka, i tè se ka nyuman kè ale ye.

O ye teri jumèn ye ?»

2 «Bana kelen bée dinyè na, n'a ye mògò minè yòrò o yòrò, n'i bòra o yòrò la, bana in bée kènèya.

Nka n'i seginna o yòrò kelen na, bana in bée minè tugun. O ye mun bana ye ?»

Ne Sidi Bacili bée Kibaru, arajomali ni Balikukalan ciyakèda baarakèlaw bée fo ani balikukalandenw bée, Mali kònò ani Mali kòkan. N'ma nyinè banankòròninkaw kò, bawo u cèsirilen don kalan fè kosèbè.

Sidi Bacili
B.P 59 (Segu)

KA BO SIRAKOROLA

K'a ta feburuyekalo tile 22 fo a tile 27, san 1988, nyògònye dò kère kulukòrla dugu kònò, ji ni kungo ciyakèda ka baarakènyògònya sabatili sira fè. O siratigè la, u ye baganlakána baarada ni cikèbaarada kafo nyògòn kan jèkafò in kònò, barisa nin baarada saba in bée bée kuntilenna kelen de la jamana kònò, dugumisènninw ni togodaw la.

Su ni tile, u n'u baarakènyògònw bée bò, u bée don, u bée taa, u bée na yòrò kelen na, ka masala waati caman, nka u ma deli k'u sigi, ka taasi u yèrèw ka jèkabaara kan, kelenya, badenya ni laadiriya kònò, walasa fasoba in ka bò nògò la teliya sira kan. O degun n'o gèlèya belebele de bée baarataabolo nyuman nagasi, barisa bée ko n'yèrè; n'i jama tè kun.

Bi, o de miiriya nyuman sòròla ji ni kungo ciyakèda fè, n'o de ye bolodonnyògònbolo ye, min kòrò ye jèkabaara ye. O de kama dògòkun in kònò, u ka wele ser'anw ma, an ka taa an sigi, ka taasi, ka hakili nyumanw nyini minnu bée se ka baarakènyògònya waleya sabati kulukòrla mara kònò, Hòti wale baganmaralaw ka baarada ni ji ni kungo ciyakèda cè, dakun bée lajèlen na, sanga ni waati bée la.

O de kòsòn, baganlakanalaw ni cikèbaarada ni ji ni kungo kòlòsibagaw ye magonyèkalan kè nyògònye iñ senfè, n'o ye dugukolo lakanali, sigiyòrò kalanni, dugu kunun n'a bilama, danfara minnu b'u ni nyògòn cè, n'olu kéra an ka gèlèya ye bi dinyèso sigi la ; o gèlèyaw furakèli, walasa daamu kòròw bée segin ka n'an ka sigiyòròw la.

Nin kalansenw walwalanna an karamògòw fè, n'olu ye: Mariyama Jara, Amadu Mayiga ani Barafo kulubali ye. Kalandenw nimisi wasara kalan kécogò nyuman na. Kalan in kérà magonyèkalan ye, barisa miiriaw ni hakilinaw falenfalenna k'u kè kònòkulu kelen ye. Kalan kuncèdon ji ni kungo ciyakèda nyémògòso ka ciden, n'o ye Burama.

Dunbuya ye, o ye laadilikanw lase kalandenw ma, min bée somògò sama bò. A ye jèkabaara nafa fò k'o tè sòrò ni bén ni kelenya tè. A ma dan o ma; a ko bolodinyògònma min kelen filè nin ye, a donna an hakili la, a tò y'a waleyali ye an sigiyòròw la.

A ko k'a dalen b'a la ko ni jama in seginna so, Hòti wale, baganlakana baarada ni ji ni kungo ciyakèda baarakèlaw sunògòkan n'u miiriya bée kèle kelen ye, barisa yèrèdèmè nyògòn tè.

Burama Dunbuya ye layidu ta ko: ko kelen man di, ko san o san nyògònye bée sigi sen kan ka fòlenw ni kelenw jateminè ; k'u sègèsègè, k'u tiimè walasa ka dèseyòròw dòn. A ye foli ni tanuni kè bée lajèlen ye.

Bubakari Kulubali
Zafukuntigi Sirakòrla
(Kulukòrla)

KA BO TENEYA

Ne nisondiyalen bée nin lètèrè ci Kibaru kunnafonidiso mògòw ma. N'ka foli bée ka taa Kibaru baarakèlaw bée ma ani Mali balikukalansoba mògòw, bawo sann'i ka se ka Kibaru kalan, i bée balikukalan de kè fòlò. O de b'a jira ko Kibaru ye balikukalan dafalan ye; u taalan ye nyògòn ye. Ne ka foli bée ka taa Tènèya denmisènw bée ma ani n'terikè Nuhun Kamara ani n'kòròkèw burulayi ni Mamadu Kamara.

N'bè n'ka sèbèn kuncè ni kuma kòròma fila ye ka da Kibaru lafasabagaw tulo kan:

-1 «Cè fila bée yen, u fila bée jèlen don so kelen na. Kelen bée si so in kònò ; dò in bée tilen a kònò. Nka cè fila in si tè si ye. O ye jòn ni jòn ye.»

2 «Fèn kelen bée dinyè na, n'a b'i kofè ka na, n'i y'i boli ka taa nyèfè, i tò bée madon a la ka t'a fè. O ye fèn jumèn ye ?»

Modibo Kamara
ka bò Tènèya
(Sibi)

KA BO KONGOLA

Kamaraw buruju:

Kamaraw benbakè tògò tun ye ko kamajan. O bòra sosodugu ka na Manden. A bè na tuma min na, an'a dògòkè fila tun don ka fara a musow n'a denw kan. U selen Dankasa, dògòkè kelen ko k'ale bè to yen, bawo a sègènnèn don. O tora yen, Dankasa kamaraw bòr'o la.

Kamajan ni jamakulu tò taara. U sera yòrò dò la, a denkè fòlò faraban ko jama k'i sigi k'ale b'a ba makònò, bawo u tun taara k'o to. U y'o yòrò sigi ko tògò k'è ko makònò. Halibi o dugu filè nin ye bakò ko makònò. Makònò kamaraw bòra olu la.

U bòra yen ka na sòbèba sigi, o kò, u nana bali sigi. Sòbèba ni bali cè man jan nyògòn na. Dugu fila in tun falen don mògò la.

Ni balikaw tun bè tulonkè, nsiraba dò tun bè dugu so kòfè, mògò dòw tun bè jigin ka bò o nsira bolow fè ka na dugu kònò. Mògò si tun tè bòyòrò wèrè dòn u la. U tora ten fo balikaw y'u janfa. Mògò ninnu tun bè jigin nègèjòlèkò minnu fè nsira bolow la, u y'olu bée tigè ka bin. Tulon bannen u nan'a sòrò u ka jòlòkòw tè yen, u seginna ka taa dugu kònò.

O cèmisènw ni npogotigiw kèra balika dòw ye. U kèra siginyògònw ani furunyògònw ye.

BURUDAMEW BOLOFENW JIRALI DO KERA DUSELIDORIFI ALIMANYI FEDERALI (RFA) JAMANA KONO

Tarikiko siratigè la, nyinini jèkulu dò sigilen bè Alimanyi Federali jamana kònò. A tògò dalen bè «Heinrich BARTH» la. O tun ye Alimanyi nyininikèla ye, min tun sigira Mali la Tumutu dugu kònò, san 1853/1854 waatiw la. An bè yòrò min na, sisani, a tògòlaso jòlen bè halibi Tumutu dugu kònò.

A sera ka sèbènniw ani bolofèn minnu fara nyògòn kan o waatiw la, olu de lamarala Alimanw fè, k'u jira mògòw la, wala-sa bée ka burudamèw ka dinyèlatigè kècogo dòn, k'o fara dònniya tòw kan.

A jirala ko nafolo minnu bèna sòrò burudamèw bolofèn wàrali in na, k'olu bèna don dèmèko dafè, k'a lase burudamèw ma, minnu sègènnèn bè Alizeri, Libi, Nizéri ani Mali kònò.

Kunnafoi in bòra «Inter Nations» de kònò: Kennedyallee 91-103
D - 5300 BONN-2 (RFA)

A bè fò o mògòw ma ko sinayogow walima jòlòkòfènjing; dòw yèrè fana k'u ma ko sinabaw. Ni bi tè, olu tun tè u nyèw lawuli ka bali nsira sanfèla lajè. Bali ni Sòbèba furunyògòn fòlòw y'u ye.

O kò, ntonwulenba nana bò jòlòkò in kan. O tununnen kò, kamajan wulila ka bò Sòbèba ka taa Sobènin sigi kè, o bè sibi dafè. O waati nègè duloki, a kulusi n'a sanbara n'a banfula tun bè kamajan bolo. halibi Kamajan ka kalaw bè sansankòròngénin jufè yen.

Makan Sunjata de ko Kamajan ma don dò, k'u bée k'u dònko kè. Kamajan dimina o kuma fôlen. A ye kulu sògò ka bò a fan dò fè. Hali sini o kulu sògòlen bè Sibi tilebinyanfan na. A ni Sibi dugu cè tè tèmè kilomètèrè ni tila kan.

An k'o yòrò ma ko Kamajan donda ani Kamajan bòda. A muso ye ji ta ka taa a d'a ma.

O waati ni muso tun bè ji d'a cè ma, a tun b'a kunbere fila da duguma. Hali sini Kamajan muso nyòngiri nò bè ye, a kétò ka ji di a cè ma kulu fara kan yen.

Nin dakabana koba fila bè nyògòn kérèfè yen.

Sidiki Kònè
Kòngola Balikukalanso
animatèri (Sibi)

seko ni

KA BO KATI

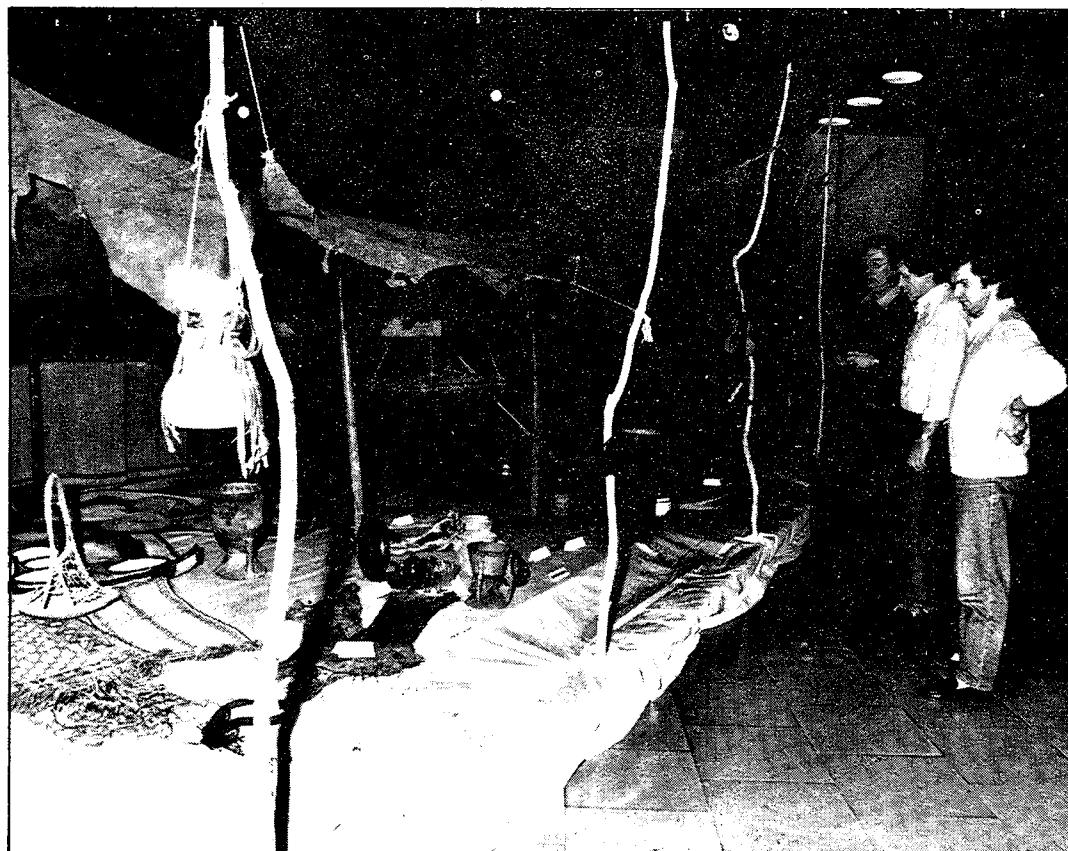
Yèrèkun sòrò ka fisa ni jonya ye. Jidòn, jiridòn, sodòn, yèrèdòn nyògòn tè nin si la.

Sen don ji la, o tè se ka mògò kè boso ye. jirikurun mèen o mèen ji la, a tè se ka yèlèma k'a kè bama ye. O bè mun fò: walikan diya o diya, a tè se ka i fakan bò. Ant'a filè k'a sidòn ani k'a dòn lakari. Anw ko kalan, fasokanw kalan; anw ko kalan, yèrèdòn kalan; walikan kalan o ko tè, bamanankan n'an faso kan tòw bée lajèlen kalan, k'an bò fili ni kunfinya dibi la.

Balikukalan kèra jiriba ye, Malidenw bée bè se ka sigi min suma la; a kèra sababu ye ka kelenya, sinjiya, badenya ni nyògondòn sabati jamana kònò.

Balikukalanso karamògòw n'a kalandenw, su fara tile kan, aw ma nyinè, aw ma sègèn fasobaara la, faso kanubaganciya ni faso kunkòròta ani faso ka nyètaa.

Mamadu Jasana
Kati

dònko kènè

WARAKAN

Lawale la!
 Segu masakè bulonw kònò,
 Cikè bugudajanw na
 Síkaso tataw kònò
 Ngala fèrèlenw sanfè
 An tun bè mun dòn?
 Bamanana kòròlenw,
 Bamanankan cènyi;
 Bamanankan lakika.
 Bèlèdugu kumi jose,
 Yì ban nansaraw bolo
 A tun bè warakan de fò wa?
 Bamanankan cènyi
 Bamanankan lakika
 Dònni bòrè tuloma tun ye Jònw ye?
 Maakòrò sabalilenw,
 Jeli hakilimaw
 Bi!
 Sijè caman bè ka bò an kòrò,
 Nkaara hakilimaw dògòyara,
 Bamanankan cènyi;
 Bamanankan lakika,
 Kéra dònbagalafilili ye
 Mun bè fò bi?
 N' y'a jala
 N' y'a desan
 N' y'a bulòfu
 Sisañ mun bè mèn?
 Faw bè wele ko «le»
 Baw bè wele ko «la»
 Bamanankan cènyi,
 Bamanankan lakika,
 Danbe sinsinan,
 Yèrèdòn sòrò sababu,
 Tinyè don!
 Sotigiya bòsira i la,
 Nansarakanw fè.
 Nka, i kanubaaw ma sunògò,
 Sebaaya gundo b'i bolo,
 Ka warakan kèle,
 Cikèlaw y'i kè cikèminèn ye,
 Gafew kònò,
 Sèbènnikèlaw y'i kè fitinè ye Poyiw kònò,
 Jatalaw y'i kè jèmunkankèla ye
 Sinimaw na,
 Sojòlaw ye balikukalansow
 Wuli fan bée!
 Mun tora sa?
 I dondala bée lajèlen fè.

Mohamèdi Koné.
 Lakòlikaramogo L.P.K

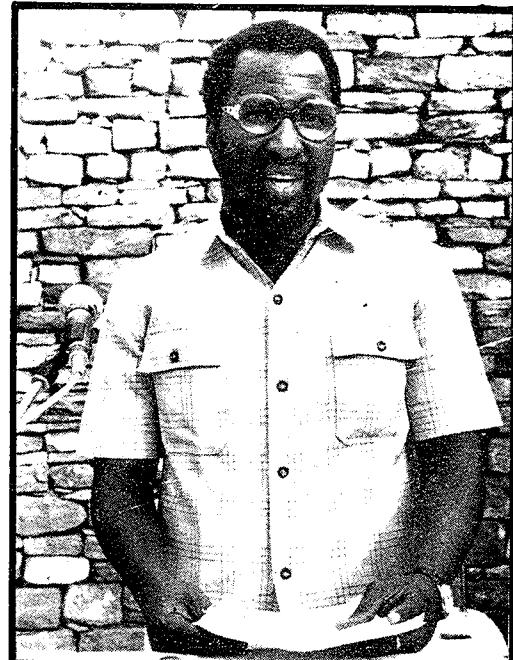
KOPERATIWU JAMANA DAYELELA JAMA YE

Tarata, san 1988 zuwénkalo tile 28 don, dakabana jamalajè dò kèra Bamakò dugu kònò, min ye dònnikèlaw kunnawolo kosèbè.

A jamalajè kèra ciyakèda la, min nyémögò ye Alifa Umaru KONARE ye, n'ale ye ladamatikèla ani nyininikèla ni sèbènnikèla dònne ye, Mali ani Afiriki ni dinyè kònò, tarikiko ani seko ni dònko siraw kan.

A ciyakèda n'a bolofara caman tògò dara ko «JAMANA». O tògòda sababu bòra Alifa Umaru KONARE la, an'a furumuso, n'o yèrè fana ye dònnikèla karamögò ye, sira kofòlen ninnu kan, an'u ka jèkulu mögò tòw bée.

A yòròw tògò dali «JAMANA» la, o bè faamuya, k'a d'a kòrò kan. Wale suguya caman bè latèmè a kelen-kelen bée kònò, i ko: kunnafonisèbèndilanw, jamalajèkow, bololabaarafènjiraw, liburuw feereli n'u kalanni. O walew bée lajèlen nyèsinnen bè MALI JAMANA yiriwali n'a ka nyètaa de ma, kalan, dònniya, nyinini ani kunnafoni siraw kan.

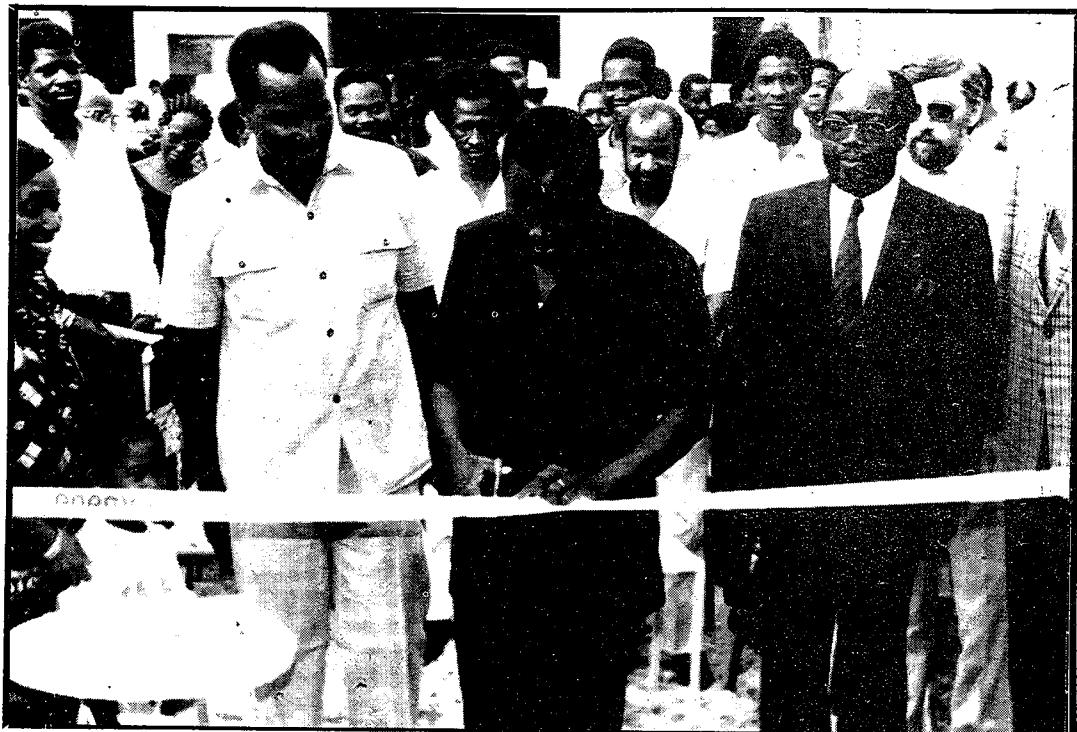

Alifa Umaru KONARE

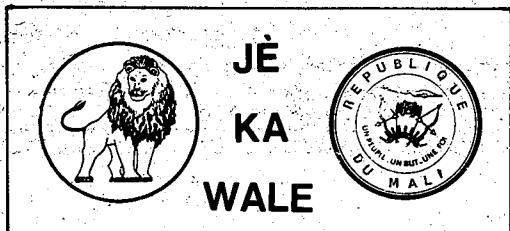
Kuma lasurunya la, Alifa Umaru KONARE n'a furumuso n'u jènyògòn wye «Koperatiwu» de sigi sen kan, seko ni dònko lawèrèli nògòyali kadara kònò, min sinsinen bè tinyè kan, dònniko ani kalanjeko ni kunnafoniko siraw kan.

A sinyè fòlò de filè, nin nyògòn jèkulu ka sigi Mali kònò, min tòndenw n'u dèmèbagaw, faso kònò, an'a kòkan, olu bennèn tè wale wèrè kan, jèkawale kò, «yèrèdòn» hukumu kònò, walasa Malidew danbe ka sankòròta, ka t'a fè.

Amadu GANYI Kante

Minisiri Bakari TARAWELE de ker'a yòrò dayèlèbaga ye

Nyogònbilasira kuma dò bëna daminè KIBARU nimòrò in kònò. A kalanniko nyuman n'a faamuyaliko nyuman n'a waleyaliko nyuman nyininen bë Mali jamana woloden jònjòn, a démèbaga sèbè n'a lafasabaga jòlen bée lajèlen fè, faso kònò an'a kòkan.

Jamana fangakow kuntigiso n'a politikikow nyémögoso fila bée ye «JEKAWALEKO» dantigè, k'a kè bée kelen-kelen kunkòròko ye. O kuma fòra, k'a gèlèya. Nyogonnégèn kuma tè, k'a d'a kan, bolonkònин kelen tè bélè ta.

Yiriwaliko ni nyétaako kadara kònò, JEKAWALEKO jòyòrò ka bon kosèbè. O bonya jirali nògoyasira n'a telyasira dò ye nyogònbilasira kumaw ye, minnu bëna sèbèn, kalo o kalo, kibarulselaw fè, k'u jènsèn.

O siratigè la, n'a y'a sòrò, mògò wèrè minnu bë Bamakò kòkan, n'u b'a fè, k'u hakilinataw n'u miirinataw jira, JEKAWALEKO jòyòrò kan, politikiko, nafasòròko, hadamadenyako, seko ni dònko ani wale suguya caman wèrèw kan, olu bë se, k'u ka sèbèn ci «KIBARU» ma: BP : 24 BAMAKO (Mali): Bamakòkaw bë se, k'u taw lase KIBARUSO yèrè la.

Jateminè la, Malidenw ma dànbecho k'e bolokofèfèn ye, k'a d'a kan; dànbecho jujòn ye JEKAWALEKO yèrè de ye. O kuma tè kuma lankolon ye, bawo, sigi masiri ye «JE» ye; jè masiri ye «FAAMUYA» ye; faamuya yèrè masiri ye «WALE» ye, wale min ye hadamadenya taalan ye.

Kuma lasurunya la, fonyogònkö, bënbaliya, kèle, garijèkè nagasi ni gèlèya suguya caman wèrèw bë lakòlòsi yòròw la, minnu mògòw ma JEKAWALEKO minè ni sèbè ye.

Amadu GANYI Kante

«CNPC» ANI «AMAP» LAJELI Mmu SIDIBE AYISATA SISE FE

Kunnafonibaarada «CNPC» ani «AMAP» yòrlajè kuncèra ni nyogònđòn lajè dò ye. O kùnbèn senfè, Mali sinimankow baara da ani Mali kunnafonijènsènkow baarada nyémögòw ni minisiri kura y'u fèlakow dajira nyogòn na.

Bèn kèra wale suguya caman kan, baara kècogo nògòyali n'a sankòròtali kadara kònò.

